UZNESENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU (EÚ) 2023/1941

z 10. mája 2023

s poznámkami, ktoré je neoddeliteľnou súčasťou rozhodnutia o absolutóriu za plnenie rozpočtu Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) za rozpočtový rok 2021

EURÓPSKY PARLAMENT,

— so zreteľom na svoje rozhodnutie o absolutóriu za plnenie rozpočtu Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž za rozpočtový rok 2021,

— so zreteľom na článok 100 a prílohu V k rokovaciemu poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre občianske slobody, spravodlivosť a vnútorné veci,

— so zreteľom na správu Výboru pre kontrolu rozpočtu (A9-0142/2023),

A. keďže podľa výkazu príjmov a výdavkov ([1]) bol konečný rozpočet Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (ďalej len „agentúra“) za rozpočtový rok 2021 na úrovni 535 245 042 EUR, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje zvýšenie o 46,87 %; keďže rozpočet agentúry pochádza najmä z rozpočtu Únie;

B. keďže všetky orgány, úrady a agentúry Únie by mali byť transparentné a v plnej miere by sa mali zodpovedať občanom Únie za využívanie finančných prostriedkov, ktoré im boli zverené;

C. keďže Dvor audítorov vo svojej správe o overení ročnej účtovnej závierky agentúry za rozpočtový rok 2021 (ďalej len „správa Dvora audítorov“) uvádza, že získal primeranú istotu o tom, že ročná účtovná závierka agentúry je spoľahlivá a že príslušné operácie sú zákonné a správne;

D. keďže od decembra 2019 agentúra vykonáva nový mandát vyznačujúci sa rozšírením, ktoré je významné z hľadiska počtu služobných ciest a zamestnancov, čo si vyžaduje primeraný rozpočet;

E. keďže v roku 2021 došlo k výraznému zvýšeniu rozpočtu agentúry a plneniu plánu pracovných miest v dôsledku rozšíreného mandátu podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 ([2]);

F. keďže Dvor audítorov vo svojej osobitnej správe č. 8/2021 o podpore na riadenie vonkajších hraníc poskytovanej agentúrou dospel k záveru, že v súvislosti s hlavnými činnosťami agentúry existuje niekoľko nedostatkov, konkrétne monitorovanie situácie, analýza rizík, posúdenie zraniteľnosti, spoločné operácie a rýchle pohraničné zásahy, návratové operácie a odborná príprava agentúry, ako aj nedostatok posúdení potrieb a vplyvu pred exponenciálnym zvýšením výdavkov agentúry;

Rozpočtové a finančné riadenie

1. víta záver Dvora audítorov, že príjmy a platby súvisiace s účtovnou závierkou agentúry za rok končiaci sa 31. decembra 2021 sú zo všetkých významných hľadísk zákonné a správne;

2. konštatuje, že úsilie o monitorovanie rozpočtu v priebehu rozpočtového roka 2021 prinieslo mieru plnenia rozpočtu na úrovni 94,70 %, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje zníženie o 4,27 %; vyzýva agentúru, aby venovala väčšiu pozornosť tomu, aby sa zabránilo nižšej úrovni záväzkov a dosiahla miera bližšia k cieľovej hodnote 100 %;

([1]) Ú. v. EÚ C 141, 29.3.2022, s. 112.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1896 z 13. novembra 2019 o európskej pohraničnej a pobrežnej stráži a zrušení nariadení (EÚ) č. 1052/2013 a (EÚ) 2016/1624 (Ú. v. EÚ L 295, 14.11.2019, s. 1).

3. vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek tomu, že finančná jednotka agentúry zaviedla určité mechanizmy na zlepšenie plnenia rozpočtu, v roku 2021 bola miera plnenia platobných rozpočtových prostriedkov len 50,42 %, čo v porovnaní s rokom 2020 predstavuje zníženie o 4,90 %; berie na vedomie vysvetlenie agentúry týkajúce sa tohto zníženia, podľa ktorého sa platby na terénne operácie uskutočňujú vo veľkej miere v roku N + 1 a výrazné zvýšenie rozsahu operácií v teréne nevyhnutne viedlo k zníženiu miery plnenia platobných rozpočtových prostriedkov v roku 2021;

4. berie na vedomie druhú zmenu rozpočtu agentúry v roku 2021 v súvislosti s vrátením 14,5 milióna EUR do rozpočtu Únie; domnieva sa, že odôvodnenie agentúry, prečo prijala túto zmenu, je nedostatočné; vyzýva agentúru, aby vo svojich budúcich správach poskytla orgánu udeľujúcemu absolutórium podrobnejšie odôvodnenie, prečo boli prijaté zmeny rozpočtu, na základe ktorých sa vracajú peniaze Únii;

5. vyjadruje znepokojenie nad tým, že úroveň prostriedkov (prostriedkov C8) prenesených z roku 2020 do roku 2021 predstavovala 159 400 000 EUR, zatiaľ čo z roku 2021 do roku 2022 to bolo 237 000 000 EUR; považuje túto úroveň za mimoriadne vysokú; vyjadruje poľutovanie nad tým, že miera vyplatenia prostriedkov C8 v roku 2021 bola len 87 %, čo je menej ako v predchádzajúcich rokoch (2019 a 2020); berie však na vedomie poznámku agentúry, že tento ukazovateľ bol ovplyvnený pandémiou; konštatuje, že granty predstavujú približne 60 % celkového prevádzkového rozpočtu agentúry a že podľa agentúry sa väčšina z nich týka činností, ktoré majú zvyčajne dlhší časový horizont; ďalej berie na vedomie pripomienku agentúry, že značné sumy prenesených prostriedkov sú odôvodnené, pretože väčšina z nich je spojená so životným cyklom činností, ktoré majú konečný dátum v decembri, čo spôsobuje, že prenos je nevyhnutný; chápe pripomienku agentúry, že riziko zrušenia prenosov je zmiernené skutočnosťou, že všetky tieto prenosy musia zahŕňať právny záväzok, ktorý poskytuje určitú mieru istoty, že sumy budú vyplatené; pripomína však názor Dvora audítorov a stotožňuje sa s ním, že nadmernej úrovni prenosov možno v určitých prípadoch predísť zlepšením rozpočtového plánovania a cyklov jeho plnenia; vyzýva agentúru, aby pokračovala v úsilí v tomto smere, aj tým, že sa bude usilovať o presnejšie odhady nákladov a rozpočtové prognózy, a aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o dosiahnutom pokroku;

6. vyjadruje znepokojenie nad pripomienkou Dvora audítorov, ktorá bola zdôraznená ako „zdôraznenie skutočnosti“, pokiaľ ide o prenos rozpočtového záväzku z decembra 2020 do roku 2021 bez toho, aby sa opieral o právny záväzok do konca roka 2020; konštatuje, že platby súvisiace s touto záležitosťou predstavovali v roku 2021 sumu 18 375 458 EUR; ďalej berie na vedomie, že agentúra tento nesúlad riešila prostredníctvom následných právnych záväzkov v priebehu roka 2021;

7. so znepokojením berie na vedomie druhú pripomienku Dvora audítorov zdôraznenú ako „zdôraznenie skutočnosti“, že príspevky z krajín mimo schengenského priestoru a vyrovnávací príspevok Únie nie sú správne vypočítané; konštatuje, že prvá položka bola nadhodnotená o 2,6 milióna EUR a prvá bola podhodnotená o rovnakú sumu; ďalej konštatuje, že na prevádzkové príjmy výkazu finančných výsledkov za rok 2021 to nemalo žiadny vplyv; trvá však na svojej pripomienke, že to svedčí o potrebe, aby Komisia poskytla orgánom Únie ďalšie usmernenie k tomu, ako správne počítať príspevky krajín mimo Únie; vyzýva Komisiu, aby bezodkladne vydala dodatočné usmernenia;

8. so znepokojením berie na vedomie tretiu pripomienku Dvora audítorov vo forme „zdôraznenia skutočnosti“, ktorá sa týka vyhlásenia účtovníka agentúry v súvislosti s nedostatkom informácií potrebných na schválenie nového systému, ktorý stanovil povoľujúci úradník a ktorý sa používa na poskytovanie účtovných informácií, ktoré zobrazujú aktíva a pasíva agentúry a plnenie rozpočtu; konštatuje, že rovnaký systém používa Komisia a potvrdil ho účtovník Komisie; naliehavo vyzýva agentúru, aby poskytla orgánu udeľujúcemu absolutórium vysvetlenia k tejto otázke;

9. zdôrazňuje význam silnej, účinnej a dobre fungujúcej agentúry, ktorá bude schopná pomáhať členským štátom pri riadení spoločných vonkajších hraníc Únie a zabezpečovať integrované riadenie hraníc s cieľom účinne a v plnom súlade so základnými právami riadiť tieto hranice a zvýšiť účinnosť návratovej politiky Únie; berie na vedomie spoločnú zodpovednosť agentúry a členských štátov pri plnení záväzkov v oblasti základných práv; zdôrazňuje, že účinné a spravodlivé riadenie vonkajších hraníc má zásadný význam pri ochrane schengenského priestoru ako priestoru slobody, bezpečnosti a spravodlivosti; zdôrazňuje, že úzka spolupráca a dohody s tretími krajinami týkajúce sa aspektov, ako sú readmisné dohody, technická pomoc, odborná príprava a činnosti v oblasti návratu, spolu s rozvojovou pomocou sú dôležité na zaručenie účinného riadenia hraníc EÚ ([3]); vyzýva agentúru a členské štáty, aby ďalej rozvíjali štruktúry spolupráce, výmeny informácií a výmeny najlepších postupov;

10. berie na vedomie opatrenia agentúry na zmiernenie vysokého rizika straty prípadného nevyužitého rozpočtu, pričom členské štáty každý mesiac zasielajú monitorovacie tabuľky, v ktorých uvádzajú aktuálne skutočné vzniknuté náklady; vyzýva Útvar pre vnútorný audit (IAS), aby vykonal hodnotenie mechanizmu agentúry na monitorovanie nákladov a prognózovanie potrieb v rámci ustanovení o grantoch, ako aj vplyvu modernizácie systémov agentúry Frontex Aplikácie pre návrat (FAR) a Aplikácie na integrované riadenie návratov (IRMA), ktoré slúžia na finančné riadenie jej návratových operácií;

Výkonnosť

11. konštatuje, že v roku 2021 agentúra zaviedla novú organizačnú štruktúru, čo je významný krok na účinné zvládanie jej rozšíreného mandátu; berie na vedomie vplyv a zmeny, ktoré priniesla reštrukturalizácia agentúry; v tejto súvislosti oceňuje stratégiu agentúry zameranú na zvýšenie efektívnosti prostredníctvom digitalizácie, automatizácie alebo zjednodušenia pravidiel a postupov uplatňovaných v niektorých oblastiach;

12. konštatuje, že agentúra používala v roku 2021 určité opatrenia ako kľúčové ukazovatele výkonnosti na posúdenie výkonnosti svojich činností, ktoré prijala riadiaca rada agentúry a ktoré vyplývajú z jednotného programového dokumentu na roky 2021 – 2023; s uznaním konštatuje, že úroveň vnímanej kvality produktov a služieb, ktoré poskytuje agentúra, sa zlepšila, keďže v roku 2021 dosiahla hodnotenie na úrovni 94,34 % od priemerne vysokej až po veľmi vysokú; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v prípade niektorých ukazovateľov výkonnosti agentúra nesplnila stanovené ciele, napríklad pokiaľ ide o oneskorené platby alebo dostupnosť technického vybavenia pre nasadenie;

13. konštatuje, že agentúra úspešne vyslala do hostiteľských členských štátov a na štyri letiská Únie prvých príslušníkov stálej európskej pohraničnej a pobrežnej stráže; uznáva, že ich hlavné činnosti sa zameriavali na podporu spolupráce v oblasti identifikácie a vydávania cestovných dokladov, poradenstva pri návrate a rezervácie letov vo FAR; ďalej konštatuje, že v roku 2021 agentúra realizovala 19 spoločných operácií, do ktorých bolo zapojených 9 hostiteľských členských štátov, 23 zúčastnených členských štátov, 32 orgánov a 4 tretie krajiny; berie na vedomie rýchly pohraničný zásah, ktorý agentúra uskutočňuje v reakcii na migračný tlak na vonkajšej pozemnej hranici medzi Litvou a Bieloruskom a na kontrolu tokov nelegálneho prisťahovalectva do Litvy a Únie, zároveň však zdôrazňuje obavy týkajúce sa základných práv vrátane tých, ktoré identifikoval pracovník pre základné práva, ktoré priniesli tieto operácie; berie na vedomie operačný dosah agentúry v súvislosti s RBI Litva, spoločnou operáciou Opálové pobrežie pri Lamanšskom prielive a so začatím novej spoločnej operácie v tretej krajine, konkrétne v Srbsku; berie na vedomie začatie pilotnej fázy prvého nasadenia styčných dôstojníkov z členských štátov; vyzýva agentúru, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o hodnotení výsledkov tejto pilotnej fázy po jej dokončení;

14. konštatuje, že v roku 2021 bolo v rámci operačných činností vykonaných na pozemných hraniciach nahlásených 3 546 incidentov, ktoré sa týkali 16 304 zadržaných neregulárnych migrantov, 6 461 neregulárnych migrantov a 368 zatknutých prevádzačov; s uznaním berie na vedomie úsilie agentúry, ktoré viedlo k návratu 18 301 štátnych príslušníkov krajín mimo EÚ leteckou dopravou, z toho 10 193 osôb v rámci 337 operácií charterovými letmi do 33 krajín návratu a 8 108 osôb pravidelnými letmi do 107 krajín návratu; uznáva, že v roku 2021 tvorili dobrovoľné návraty 57 % všetkých návratov pravidelnými letmi a že agentúra prenajala 22 lietadiel na návratové operácie; oceňuje úspešnú prípravu a organizáciu prvej plnohodnotnej návratovej operácie pod vedením agentúry, v rámci ktorej agentúra prevzala úlohu organizujúceho členského štátu;

([3]) Strategická analýza rizík agentúry Frontex 2022.

15. berie na vedomie, že v apríli 2021 bol podpísaný zmenený stály operačný postup (SOP) týkajúci sa mechanizmu podávania správ o závažných incidentoch (SIR), ktorý slúži na vymedzenie úlohy a kompetencií pracovníka pre základné práva; ďalej konštatuje, že potrebná dodatočná revízia stáleho operačného postupu týkajúceho sa mechanizmu SIR bola odložená a víta, že mechanizmus SIR sa v súčasnosti dokončuje v spolupráci s pracovníkom pre základné práva a po konzultácii s konzultačným fórom agentúry pre základné práva; pripomína, že to bola jedna zo siedmich podmienok, ktoré boli predložené agentúre v súvislosti s udelením absolutória v predchádzajúcich rokoch; vyzýva agentúru, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o dokončení dodatočnej revízie stáleho operačného postupu týkajúceho sa mechanizmu SIR;

16. zdôrazňuje, že každý operačný plán by mal zahŕňať transparentný mechanizmus nahlasovania, ktorým sa zabezpečí, aby sa každý incident v operačnej oblasti nahlasoval a náležite sledoval; zdôrazňuje, že tento mechanizmus nahlasovania by sa mal uplatňovať bez ohľadu na spôsob financovania týchto prostriedkov s cieľom zabezpečiť, aby agentúra, a najmä pracovník pre základné práva, mohli monitorovať celú operačnú oblasť a vyšetrovať všetky správy o závažných incidentoch alebo iné náznaky nesúladu;

17. víta rozhodnutie agentúry z 25. januára 2022, v ktorom sa podrobne opisujú stále operačné postupy na vykonávanie článku 46 nariadenia (EÚ) 2019/1896 vypracované v súlade s poznámkami a pripomienkami členských štátov a krajín pridružených k schengenskému priestoru, pracovníka agentúry Frontex pre základné práva a konzultačného fóra agentúry Frontex pre základné práva;

18. víta zavedenie informačných systémov pre prípady návratov na základe modelu systému riadenia prípadov návratov (RECAMAS) v Taliansku, Belgicku a vo Fínsku; stotožňuje sa s odporúčaním riadiacej rady agentúry, aby agentúra spolupracovala aj s ostatnými členskými štátmi a splnila podmienky, ktoré sú potrebné, aby bolo možné nasledovať tento príklad;

19. konštatuje výrazný nárast počtu SIR z iba 10 SIR v roku 2020 na 62 SIR v roku 2021, pričom na 53 sa vzťahoval novo zmenený SOP; vyjadruje poľutovanie nad tým, že najvyššie počty incidentov boli nahlásené z Litvy a Grécka; víta, že bol zavedený nový postup, podľa ktorého sa všetky incidenty týkajúce sa použitia sily každý mesiac oznamujú pracovníkovi pre základné práva, ktorý sa zaviazal každoročne vydávať hodnotenie tohto postupu; vyzýva agentúru, aby orgánu udeľujúcemu absolutórium podala správu o výsledkoch tohto hodnotenia; oceňuje, že členovia monitorovacej skupiny pre základné práva sa začali začleňovať do operačného rámca a absolvovali viac ako 200 dní nasadenia, počas ktorých navštívili 10 krajín a zúčastnili sa na 15 návratových misiách;

20. konštatuje, že v roku 2021 bolo v rámci mechanizmu agentúry na vybavovanie sťažností prijatých 27 sťažností, ktoré prijal a preskúmal pracovník pre základné práva, ktorý 6 z nich uznal ako prípustné; vyjadruje hlboké znepokojenie nad údajnými porušeniami základných práv v súvislosti s prípustnými sťažnosťami;

21. pripomína, že Súdny dvor Európskej únie (SDEÚ) vo svojom rozsudku z 30. júna 2022 dospel k záveru, že litovské právne predpisy, ktoré umožňujú odoprieť medzinárodnú ochranu a automaticky zaistiť žiadateľov výlučne na základe toho, že neoprávnene prekročili hranicu, sú nezlučiteľné s právom Únie; konštatuje, že agentúra sa od júla 2022 už nezúčastňuje na hraničnom dozore v Litve ani jej v tejto súvislosti neposkytuje podporu; konštatuje však, že agentúra pokračovala v činnosti v Litve, pričom zamestnanci pracovali na hraničných kontrolách, a to aj po rozsudku SDEÚ; ďalej pripomína obavy, a to aj zo strany Rady Európy, v súvislosti s humanitárnou situáciou a údajným porušovaním humanitárnych práv na lotyšsko-bieloruskej hranici, ktoré bolo spôsobené inštrumentalizáciou migrantov zo strany bieloruského režimu; vyzýva agentúru, aby overila, že sa nezapája do činností súvisiacich s litovskými právnymi predpismi, ktoré SDEÚ vyhlásil za nezlučiteľné s právom Únie, a aby sa nezúčastňovala na žiadnych operáciách, ktoré sú nezlučiteľné s právom Únie;

22. berie na vedomie právne kroky začaté proti agentúre z podnetu SDEÚ v mene obetí, ktoré požiadali o ochranu v Grécku; konštatuje, že Súdny dvor bol požiadaný, aby určil, či agentúra konala v rozpore s článkom 46 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2019/1896 tým, že neprijala rozhodnutie zrušiť financovanie všetkých svojich činností alebo ich časti v regióne Egejského mora, zastaviť tieto činnosti alebo ich úplne alebo čiastočne ukončiť; vyzýva agentúru, aby v tejto súvislosti poskytla Európskemu parlamentu všetku relevantnú dokumentáciu vrátane stanoviska pracovníka pre základné práva z 1. septembra 2022, správ o závažných incidentoch z rokov 2021 a 2022, ako aj informácií o vyšetrovaní vo veci kultúrneho mediátora agentúry, ktorý bol spolu s najmenej 130 štátnymi príslušníkmi tretích krajín násilne vyhostený do Turecka, ako bolo v novembri 2021 oznámené riadiacej rade; konštatuje, že v nadväznosti na stanoviská a odporúčania pracovníka pre základné práva týkajúce sa jeho posúdenia situácie v Grécku bývalá dočasná výkonná riaditeľka a pracovník pre základné práva spolupracovali s gréckymi orgánmi s cieľom zaviesť záruky na vykonávanie rámca pre základné práva pri operačných činnostiach vykonávaných v Grécku; poznamenáva, že v nadväznosti na uvedené diskusie grécke orgány vypracovali plán vykonávania na uplatňovanie záruk, ktorý pracovník pre základné práva a riadiaca rada agentúry vyhodnotili ako úspešný; zdôrazňuje skutočnosť, že pracovník pre základné práva uznáva procedurálne úsilie, a konštatuje, že odporučil agentúre, aby v súlade s článkom 46 nariadenia (EÚ) 2019/1896 ukončila činnosť v Grécku;

23. berie na vedomie spoluprácu agentúry s Európskou agentúrou pre kontrolu rybárstva a Európskou námornou bezpečnostnou agentúrou s cieľom koordinovať a spoločne využívať zdroje v oblastiach, ako je výmena informácií, dohľad a komunikačné služby, budovanie kapacít, analýza rizík a najmä výmena kapacít; ďalej poznamenáva, že táto spolupráca sa riadi trojstrannou pracovnou dohodou, ktorú podpísali tieto tri agentúry a ktorá bola v roku 2021 predĺžená na neurčitý čas; víta jej vykonávanie, napríklad prostredníctvom operácií, ktoré reagujú na záležitosti súvisiace s pobrežnou strážou v konkrétnej námornej oblasti, a služieb leteckého dozoru poskytovaných agentúrou; vyzýva agentúru, aby bližšie preskúmala možnosti koordinácie a spoločného využívania zdrojov aj s inými agentúrami, najmä s agentúrami pre spravodlivosť a vnútorné veci, a to aj napriek ich prípadným rozdielom v operačných činnostiach;

24. konštatuje, že agentúra odkladá termín vykonania odporúčania č. 1 z osobitnej správy Dvora audítorov č. 8/2021 (termín koniec roka 2021) týkajúceho sa zlepšenia rámca výmeny informácií a európskeho situačného prehľadu o viac ako rok z polovice roka 2022 na 3. a 4. štvrťrok 2023; vyzýva agentúru, aby sa prednostne zaoberala touto otázkou;

Personálna politika

25. konštatuje, že k 31. decembru 2021 bol plán pracovných miest vykonaný na 82 %, pričom z 1 050 dočasných zamestnancov povolených v rámci rozpočtu Únie bolo vymenovaných 861 dočasných zamestnancov; konštatuje, že okrem toho pre agentúru pracovalo 506 zmluvných zamestnancov a 187 vyslaných národných expertov (v roku 2021 mala agentúra schválených 730 zmluvných zamestnancov a 220 vyslaných národných expertov); víta skutočnosť, že miera obsadenosti agentúry sa v porovnaní s rokom 2020 zvýšila približne o 15 %, pričom bolo prijatých 432 nových zamestnancov, ale čistý nárast obsadenosti bol o 320 miest z 1234 v roku 2020 na 1554 v roku 2021; konštatuje, že súčasná miera obsadenosti v agentúre je 79 %, čo je najvyššia miera obsadenosti, odkedy nariadenie (EÚ) 2019/1896 nadobudlo účinnosť; ďalej konštatuje, že 44 príslušníkov Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) bolo prijatých do divízie centrálnej jednotky ETIAS; vyjadruje poľutovanie nad tým, že v roku 2021 sa externá fluktuácia zamestnancov agentúry takmer zdvojnásobila z 2,8 % v roku 2020 na 4,4 % v roku 2021; oceňuje vytrvalé úsilie agentúry a zásadné zlepšenia v oblasti prijímania zamestnancov napriek oneskoreniam; uznáva, že včasné prijímanie zamestnancov a dosiahnutie geografickej rovnováhy sú naďalej náročné, a to najmä z dôvodu nízkeho koeficientu pre Poľsko; ďalej konštatuje, že nízky koeficient pre Poľsko je pre agentúru dlhodobou výzvou, ktorá je v posledných mesiacoch ešte náročnejšia v dôsledku rekordne vysokej inflácie v krajine, ktorá v decembri 2022 dosiahla 16,6 %;

26. berie na vedomie rodové rozdelenie v agentúre vykázané za rok 2021 na úrovni vyššieho manažmentu, ktorý tvorilo 15 mužov (68,18 %) a 7 žien (31,82 %), na úrovni riadiacej rady, kde bolo 55 mužov (83,3 %) a 11 žien (16,7 %), a celkovo medzi zamestnancami agentúry, kde bolo 1 116 mužov (71,8 %) a 438 žien (28,2 %); uznáva, že zodpovednosť za zabezpečenie rodovej rovnováhy v riadiacej rade nesú členské štáty; vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že napriek predchádzajúcim výzvam Európskeho parlamentu adresovaným agentúre a členským štátom bolo úsilie o zlepšenie rodovej rovnováhy vo vyššom manažmente a medzi zamestnancami agentúry nedostatočné; vyzýva agentúru a členské štáty, aby sa zaoberali touto otázkou a zohľadňovali rodovú rovnováhu pri prijímaní nových zamestnancov a pri nomináciách a menovaniach na uvedené pozície;

27. s uznaním berie na vedomie vymenovanie pracovníka pre základné práva v júni 2021; pripomína však zistenie Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF), že pracovníkovi pre základné práva nebol pridelený referent pre správy o závažných incidentoch, pri ktorých údajne došlo k porušeniu základných práv; ďalej konštatuje, že agentúra sa priblížila k úplnému vykonávaniu svojho rozšíreného mandátu, pretože v roku 2022 bude mať celkovo 46 členov monitorovacej skupiny pre základné práva, zatiaľ čo v roku 2021 ich bolo len 20; konštatuje, že väčšina členov monitorovacej skupiny pre základné práva bola vymenovaná na úrovni AD; napriek tomu vyjadruje poľutovanie nad tým, že medzi členmi monitorovacej skupiny existujú rozdiely, keďže 15 z nich sa stále prijíma na pozície AST na rozdiel od ostatných 31 prijatých na úrovni AD; pripomína dlhodobú výzvu Európskeho parlamentu a Komisie, aby sa najmenej 40 členov monitorovacej skupiny pre základné práva prijalo na úrovni AD; zdôrazňuje, že nariadenie (EÚ) 2019/1896 poskytuje rámec pre ďalšie zvyšovanie počtu členov monitorovacej skupiny pre základné práva počas priebežného rozširovania agentúry, pričom pôvodný počet 40 FRM je prahová hodnota, a nie strop; naliehavo vyzýva Komisiu a agentúru, aby zmenili plán pracovných miest agentúry s cieľom prijímať všetkých členov monitorovacej skupiny pre základné práva na úrovni AD; vyzýva agentúru, aby ďalšie prijímanie členov monitorovacej skupiny pre základné práva vykonávala výlučne na úrovni AD; ďalej vyjadruje poľutovanie nad tým, že splnenie požiadavky článku 110 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2019/1896, podľa ktorej sa do decembra 2020 malo prijať najmenej 40 členov monitorovacej skupiny pre základné práva, sa oneskorilo takmer o dva roky; pripomína negatívnu úlohu, ktorú zohral bývalý výkonný riaditeľ pri opakovaných zdržaniach tohto procesu, a víta úsilie bývalého dočasného manažmentu o splnenie tejto požiadavky;

28. víta rozsiahle zavedené opatrenia a politiky agentúry proti obťažovaniu; s uznaním berie na vedomie, že v roku 2021 bola prijatá príručka postupov pre dôverných poradcov agentúry Frontex, v ktorej je opísané praktické uplatňovanie politiky agentúry proti obťažovaniu; uznáva kľúčovú úlohu, ktorú zohrávajú dôverní poradcovia pri ochrane dôstojnosti zamestnancov agentúry a pri prevencii psychického a sexuálneho obťažovania; zároveň zdôrazňuje význam organizačnej kultúry, ktorá zavádza takéto politiky do praxe, keďže v čase prijatia príručky postupov sa naďalej vyskytovali prípady závažného pochybenia v radoch kľúčových osôb v agentúre, a to aj v súvislosti s obťažovaním; berie na vedomie, že tieto otázky sa riešili v nadväznosti na zistenia vyšetrovania úradu OLAF; víta v tejto súvislosti záväzok agentúry uskutočniť štrukturálnu transformáciu a konkrétne rozšírenie siete dôverných poradcov; opakuje svoju výzvu adresovanú vedeniu agentúry, aby dôkladne vyšetrilo vykonávanie existujúcich postupov proti sexuálnemu obťažovaniu, plne spolupracovalo so všetkými príslušnými orgánmi a podalo správu orgánu udeľujúcemu absolutórium o zisteniach a predložilo podrobný akčný plán s opatreniami na zabezpečenie nulovej tolerancie sexuálneho obťažovania vo všetkých činnostiach agentúry;

29. konštatuje na základe odpovedí agentúry na písomné otázky Európskeho parlamentu, že v roku 2021 bolo príslušným útvarom agentúry oznámených celkovo 10 prípadov obťažovania; ďalej konštatuje, že zo 7 formálnych konaní otvorených v roku 2021 boli ukončené 4 prípady; vyzýva agentúru, aby starostlivo posúdila každý otvorený prípad a k psychickému, sexuálnemu alebo akémukoľvek inému obťažovaniu zaujala prístup nulovej tolerancie a aby urýchlene vyvodila zodpovednosť voči osobám zodpovedným za toto pochybenie; ďalej vyzýva agentúru, aby orgán udeľujúci absolutórium informovala o výsledkoch obnoveného vyšetrovania tragického úmrtia jedného zo zamestnancov v roku 2020;

30. berie na vedomie pozornosť a iniciatívnosť agentúry, pokiaľ ide o politiky a postupy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP); v tejto súvislosti víta vytvorenie internej pracovnej skupiny pre BOZP, ktorej cieľom je zabezpečovať účinnú internú koordináciu, konzultácie a určovanie priorít; vyzýva agentúru, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o zozname činností a opatrení, ktoré navrhuje zaviesť v rámci BOZP, a o ich vykonávaní; berie na vedomie aktuálne opatrenia agentúry, flexibilný pracovný čas a preplácanie športových aktivít, ktorých cieľom je zlepšiť dobré podmienky zamestnancov na pracovisku a rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom; vyzýva agentúru, aby prijala viac opatrení v tejto oblasti, a to aj podľa vzoru iných inštitúcií a orgánov Únie;

Verejné obstarávanie

31. konštatuje, že agentúra v roku 2021 vyhlásila 36 otvorených verejných súťaží, pričom na základe 18 z nich boli podpísané zmluvy v celkovej hodnote 218 400 000 EUR a 18 z nich v odhadovanej hodnote 241 000 000 EUR stále prebieha; ďalej konštatuje, že agentúra začala 29 postupov s nízkou a so strednou hodnotou (na základe rokovaní s tromi a piatimi kandidátmi) v celkovej hodnote 12 000 000 EUR, pričom z 29 postupov bolo v roku 2021 podpísaných 25 zmlúv v celkovej hodnote 11 800 000 EUR, z ktorých štyri v celkovej hodnote 300 000 EUR ešte prebiehajú; ďalej konštatuje, že v roku 2021 agentúra vykonala 203 postupov s veľmi nízkou hodnotou (na základe rokovaní s jedným kandidátom) v celkovej hodnote 2 500 000 EUR; napokon konštatuje, že v roku 2021 sa v rámci existujúcich rámcových zmlúv uskutočnilo 991 postupov v celkovej hodnote 194 600 000 EUR, pričom 900 z nich viedlo k podpísaniu osobitných zmlúv alebo objednávok v celkovej hodnote 172 200 000 EUR, zatiaľ čo 91 z týchto postupov v celkovej hodnote 22 300 000 EUR ešte prebieha;

32. vyzdvihuje úsilie agentúry v roku 2021 o získanie strategicky dôležitých zákaziek v oblastiach, ako je podpora leteckého dozoru, poskytovanie osobných ochranných prostriedkov a hygienických potrieb, dodávka terénnych vozidiel s pohonom štyroch kolies, dodávka služobných zbraní, poskytovanie satelitných snímok, dodávka služieb tvorby máp, poskytovanie meteorologických a oceánografických informačných služieb alebo nákup bezpilotných lietadiel a užitočného zaťaženia; víta usilovnosť agentúry pri navrhovaní a realizácii plánu odbornej prípravy v oblasti verejného obstarávania;

33. opakuje svoje hlboké znepokojenie nad mediálnymi správami z augusta 2022, podľa ktorých agentúra využila služby dodávateľa, ktorý údajne využíval kultúrnych mediátorov a ponúkal im pracovné podmienky, ktoré sú v rozpore s európskymi normami v oblasti odmeňovania a pracovných podmienok; berie na vedomie petíciu, ktorú v tejto súvislosti iniciovali kultúrni mediátori, ako aj na ich sťažnosť európskej ombudsmanke; berie na vedomie odpovede agentúry médiám, že v nadväznosti na túto petíciu sa agentúra obrátila na dodávateľa a pripomenula mu jeho povinnosti; vyjadruje poľutovanie nad tým, že informácie o plnení zmluvy a dodržiavaní podmienok pracovníkov nebolo možné nájsť v informáciách, ktoré agentúra poskytla Európskemu parlamentu;

34. so znepokojením berie na vedomie pripomienky Dvora audítorov v oblasti verejného obstarávania; konštatuje najmä, že agentúra vyhlásila postup verejného obstarávania týkajúci sa rámcovej zmluvy o poskytovaní cestovných služieb, pričom požiadavky na finančnú, technickú a odbornú spôsobilosť uchádzačov boli stanovené veľmi nízko; konštatuje, že odhadovaná hodnota zákazky, na ktorej agentúra založila svoje hodnotenie, bola 15 000 000 EUR, zatiaľ čo základná hodnota zákazky pokrývala plánované náklady na misie, ktoré sa odhadovali približne na 240 000 000 EUR; stotožňuje sa so záverom Dvora audítorov, že agentúra sa v tomto prípade vystavila rôznym rizikám, ako je nemožnosť dodať zmluvné služby v minimálnej kvalite a včas a riziko, že zmluva nebude správne vykonaná; vyjadruje poľutovanie nad tým, že zmluva viedla k nedostatočnému plneniu, ktoré malo za následok vážne narušenie kontinuity činnosti; víta skutočnosť, že po overení bola zmluva okamžite vypovedaná; zdôrazňuje, že je potrebné vyhnúť sa laxným požiadavkám na hodnotenie uchádzačov alebo hodnoteniam na základe zavádzajúcich údajov;

35. berie na vedomie správu agentúry o zlepšení plánovania a monitorovania ročného plánu obstarávania; vyzýva IAS, aby tento plán zahrnul do svojich budúcich auditov;

Prevencia a riešenie konfliktov záujmov a transparentnosť

36. víta úspešnú realizáciu výziev Európskeho parlamentu, aby sa na webovom sídle agentúry zverejňovali životopisy a vyhlásenia o záujmoch členov riadiacej rady agentúry a jej výkonného manažmentu;

37. berie na vedomie ďalšie kroky prijaté s cieľom zvýšiť transparentnosť činností agentúry; víta rozhodnutie výkonného riaditeľa agentúry zriadiť register transparentnosti podľa článku 118 nariadenia (EÚ) 2019/1896; berie na vedomie odpoveď orgánu udeľujúceho absolutórium, ktorá obsahuje informácie o kontaktoch a stretnutiach zaregistrovaných a zdokumentovaných v registri transparentnosti agentúry v roku 2021; vyzýva agentúru, aby pravidelne informovala orgán udeľujúci absolutórium o zavedení a používaní tohto nástroja;

38. pripomína rozhodnutie európskej ombudsmanky v rámci vyšetrovania povinností v oblasti základných práv z vlastnej iniciatívy; ďalej pripomína, že agentúra má povinnosť zabezpečiť proaktívnu transparentnosť, ako sa uvádza v článku 114 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/1896; vyzýva agentúru, aby vykonávala všetky odporúčania európskej ombudsmanky; pripomína svoj návrh, aby agentúra vypracovala a vykonávala nový kódex správania, ktorý zabezpečí úplnú transparentnosť a dobré riadenie, a aby priebežne informovala orgán udeľujúci absolutórium o pokroku dosiahnutom v tejto súvislosti;

39. zdôrazňuje, že európska ombudsmanka vo svojom rozhodnutí z 15. decembra 2022 vo veciach 1261/2020 a 1361/2020 konštatovala nesprávny úradný postup agentúry, pokiaľ ide o jej nedávnu prax týkajúcu sa prístupu k dokumentom;

40. berie na vedomie informatívnu správu agentúry z 27. júna 2022 o opatreniach, ktoré prijal manažment agentúry počas prechodného obdobia, najmä jej úsilie o posilnenie postupov potrebných na dobrú správu a zodpovednosť v organizácii prostredníctvom zvýšenia transparentnosti, proaktívnej komunikácie a zapojenia interných a externých zainteresovaných strán; víta iniciatívu agentúry vydať informatívnu správu, ktorá by komplexne informovala verejnosť o jej operačných činnostiach; ďalej víta záväzok agentúry zverejňovať na svojom webovom sídle odporúčania, ktoré riadiacej rade predkladá pracovník pre základné práva a konzultačné fórum; víta skutočnosť, že agentúra konečne zvýšila svoju transparentnosť počas svojich Dní priemyslu tým, že na webovom sídle agentúry zverejnila správy o následných opatreniach, ktoré poskytujú informácie o spoločnostiach zúčastňujúcich sa na Dňoch priemyslu a ich prezentáciách;

41. konštatuje, že uplatňovanie opatrení a usmernení agentúry v oblasti oznamovania nekalých praktík prinieslo výsledky; uznáva, že v roku 2021 zamestnanci nahlásili jeden prípad podvodnej činnosti a dva prípady údajného obťažovania; ďalej konštatuje, že jeden z troch prípadov bol uzavretý, zatiaľ čo zvyšné dva prípady sa ešte vyšetrujú na úrovni vyšetrovacej misie; vyzýva agentúru, aby zabezpečila, že voči osobám zodpovedným za tieto prípady sa vyvodí zodpovednosť, a aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o výsledku a ďalších krokoch prijatých v súvislosti s týmito tromi prípadmi;

42. opakovane zdôrazňuje, že rozšírené právomoci a zdroje pridelené agentúre musia byť spojené so zvýšenou transparentnosťou a zodpovednosťou, ako aj úplným rešpektovaním základných práv a ich ochranou; v tejto súvislosti víta, že agentúra používa register transparentnosti, a berie na vedomie, že riadiaca rada aj výkonný manažment sa prednostne usilujú o ďalšie posilnenie opatrení v oblasti integrity a zodpovednosti na úrovni agentúr; v tejto súvislosti s uspokojením berie na vedomie zriadenie oddelenia vnútorného auditu a prijatie charty vnútorného auditu v roku 2022; opätovne vyjadruje znepokojenie nad výsledkami agentúry pod vedením predchádzajúceho výkonného riaditeľa, pokiaľ ide o zodpovednosť, transparentnosť a dodržiavanie základných práv, ktorý pôsobil ako výkonný riaditeľ počas roka 2021 a odstúpil až 29. apríla 2022; víta záväzok, ktorý vyjadril dočasný výkonný manažment, v plnej miere riešiť tieto otázky; zdôrazňuje, že takáto zodpovednosť, transparentnosť a dodržiavanie základných práv sú nevyhnutné pri hodnotení na účel udelenia absolutória agentúre za príslušný rozpočtový rok;

Vnútorná kontrola

43. berie na vedomie hodnotenie agentúry, že systém vnútornej kontroly bol v roku 2021 čiastočne účinný; stotožňuje sa s obavami riadiacej rady, že len v dvoch zo 17 hodnotených oblastí neboli zistené žiadne nedostatky; ďalej vyjadruje znepokojenie nad tým, že boli zistené závažné nedostatky v oblasti 5 (vyvoláva zodpovednosť jednotlivcov za ich povinnosti v oblasti vnútornej kontroly pri dosahovaní cieľov) a v oblasti 10 (vyberá a rozvíja kontrolné činnosti, ktoré prispievajú k zmierneniu rizík pri dosahovaní cieľov na prijateľnú úroveň); víta 15 opatrení agentúry na zlepšenie s cieľom posilniť kontroly v oblastiach, v ktorých boli zistené nedostatky pri kontrole; konštatuje, že 4 z týchto opatrení si vyžadujú priebežné zlepšovanie a že na ďalších 4 opatreniach sa pracuje; vyzýva agentúru, aby priebežne informovala orgán udeľujúci absolutórium o dosiahnutom pokroku;

44. vyjadruje svoje znepokojenie nad tým, že agentúra zaznamenala vysoký počet prípadov nedodržania predpisov v oblasti zmlúv a najmä v oblasti riadenia grantov; vyjadruje poľutovanie nad tým, že počet odchýlok (výnimiek a prípadov nedodržania predpisov) a s nimi súvisiaca hodnota sa výrazne zvýšili zo 106 v roku 2020 na 159 v roku 2021 a z 10,2 milióna EUR v roku 2020 na 21,3 milióna EUR v roku 2021; so znepokojením konštatuje, že v roku 2021 predstavovala oblasť riadenia grantov 72 % tejto sumy; ďalej konštatuje, že v roku 2021 bolo zaznamenaných 8 odchýlok so sumou vyššou ako 1 milión EUR;

45. vyjadruje poľutovanie nad oneskorením pri vykonávaní 12 odporúčaní IAS týkajúcich sa riadenia zmlúv, správy oblasti IT a riadenia projektov, riadenia ľudských zdrojov a plánovania a prideľovania prostriedkov; vyzýva agentúru, aby tieto nedostatky čo najskôr odstránila, v prípade potreby aj s pomocou Komisie, a aby priebežne informovala orgán udeľujúci absolutórium o pokroku v tejto veci;

46. pripomína odporúčanie Dvora audítorov, aby agentúra prijala a zaviedla politiku citlivých funkcií; berie na vedomie správu agentúry, že návrh tejto politiky sa dokončuje; vyzýva agentúru, aby čo najskôr vykonala toto odporúčanie;

47. berie na vedomie pripomienky Dvora audítorov k nedostatkom vnútornej kontroly agentúry v oblasti postupov prijímania zamestnancov, postupov verejného obstarávania a v súvislosti s delegovaním právomocí na povoľujúcich úradníkov prostredníctvom delegovania alebo subdelegovania; ďalej berie na vedomie odpovede agentúry na zistenia Dvora audítorov a už vykonané opatrenia; víta skutočnosť, že agentúra v januári 2022 prijala jasnejšie pokyny pre členov výberovej komisie, ktoré zabezpečia konzistentnejšie hodnotenie a harmonizované postupy; vyzýva IAS, aby aktualizované postupy agentúry v oblasti prijímania zamestnancov zahrnul do svojich budúcich auditov;

48. víta, že boli zavedené opatrenia na zlepšenie postupu prenosu s cieľom zabrániť neoprávneným prenosom; ďalej víta dohodu o zapojení finančných útvarov agentúry do procesu prenosu prostriedkov, plánované zlepšenie odbornej prípravy poskytovanej povoľujúcim úradníkom vymenovaným delegovaním, ako aj zriadenie oddelenia vnútorného auditu v agentúre;

Digitalizácia a zelená transformácia

49. oceňuje cieľ agentúry ďalej integrovať udržateľnosť do jej operačných, analytických, vedeckých a administratívnych činností; berie na vedomie pozitívne hodnotenie skúseností agentúry so zeleným verejným obstarávaním po zavedení usmernení v tejto oblasti; víta, že agentúra sa rozhodla podeliť sa o osvedčené postupy a získané skúsenosti s inými agentúrami, ako ju k tomu vyzval orgán udeľujúci absolutórium; víta ďalšie aktivity na zvyšovanie povedomia o zelenom verejnom obstarávaní; konštatuje, že subjekty agentúry sú neustále nabádané, aby vo verejnom obstarávaní využívali zelené kritériá a riešenia;

50. poznamenáva, že agentúra v roku 2021 predsedala sieti agentúr pre spravodlivosť a vnútorné veci (SASVV), ktorú tvorí deväť agentúr Únie; víta rozhodnutie agentúry preskúmať spoluprácu medzi agentúrami pre spravodlivosť a vnútorné veci prostredníctvom seminárov a odbornej prípravy v oblasti zmeny klímy, trestných činov proti životnému prostrediu, uhlíkovej neutrality podnikov a politík stanovených v Zelenej dohode; s uznaním berie na vedomie, že SASVV sa zaviazala prijať rad opatrení na podporu životného prostredia a boj proti trestným činom proti životnému prostrediu; oceňuje, že SASVV podpísala spoločné vyhlásenie o Európskej zelenej dohode, v ktorom sa zaviazala dodržiavať ciele európskej politiky súvisiace s týmto rámcom a podporovať Úniu a členské štáty pri ich vykonávaní;

51. víta rôzne opatrenia agentúry na zníženie vplyvu jej činností na životné prostredie, a to aj prostredníctvom digitálnych riešení bezpapierového obehu dokumentov, bezpapierového pracovného toku finančných transakcií, nástrojov elektronického vzdelávania v činnostiach odbornej prípravy alebo schôdzach na diaľku; chápe, že cieľom agentúry na ceste k uhlíkovej neutralite je zhromažďovať údaje o uhlíkovej stope a spotrebe na osobu; ďalej konštatuje, že agentúra začala štúdiu s názvom Zelená dohoda a Európska pohraničná a pobrežná stráž s cieľom začleniť environmentálnu udržateľnosť do všetkých procesov, politík a činností agentúry; vyzýva agentúru, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o výsledkoch tejto štúdie a následných opatreniach;

52. víta rozhodnutie agentúry prijať stratégiu kybernetickej bezpečnosti, ktorej predmetom budú opatrenia, ktoré treba vykonať na zvýšenie odolnosti voči ohrozeniam kybernetickej bezpečnosti a na ochranu digitálnych záznamov agentúry; ďalej víta v tejto oblasti najdôležitejšie opatrenia zavedené v roku 2021 vrátane posilnenej schopnosti monitorovania bezpečnosti, schopnosti riadenia zraniteľností IKT a technológie detekcie koncových bodov a reakcie na ne; berie na vedomie, že agentúra prijala bezpečnostné pravidlá agentúry Frontex, rámec riadenia informácií agentúry Frontex a stratégiu IKT na roky 2022 – 2027; ďalej poznamenáva, že agentúra plánuje zaviesť operačné centrum nepretržitej bezpečnosti pre operácie v oblasti kybernetickej bezpečnosti;

53. konštatuje, že stratégia agentúry na zvýšenie efektívnosti je úzko spojená so zavádzaním rôznych nástrojov IT; víta modernizáciu architektúry siete EUROSUR EU-RESTRICTED, rozšírenú digitálnu podporu poskytovanú zamestnancom agentúry a nasadenie digitálne profilovaných stálych zborov s cieľom získať skúsenosti s poskytovaním podpory mimo pracoviska v operačných oblastiach; vyzýva na úplné začlenenie systému SYSPER do riadenia ľudských zdrojov agentúry;

54. oceňuje úsilie a pokrok agentúry v oblasti digitalizácie súvisiacej s návratmi, najmä v súvislosti s aktualizáciou referenčného modelu RECAMAS, novými verziami systémov FAR a FAR Charter flights a pokračujúcim zhromažďovaním štatistických údajov prostredníctvom systému IRMA;

Kontinuita činnosti počas krízy spôsobenej ochorením COVID-19

55. víta prijatie plánu na zabezpečenie kontinuity činností agentúry; vyzýva agentúru, aby orgánu udeľujúcemu absolutórium podala správu o vykonávaní svojho plánu na zabezpečenie kontinuity činností;

56. oceňuje pokračujúce úsilie agentúry prispôsobiť sa meniacim sa podmienkam v súvislosti s 3. a 4. vlnou pandémie, a to aj prostredníctvom aktualizovaných interných postupov, ako sú bezpapierové pracovné toky, online autorizácie alebo virtuálne schôdze; uznáva kľúčovú úlohu krízového štábu, ktorý bol vytvorený po vypuknutí pandémie, pri podpore výkonného manažmentu pri rozhodovaní s cieľom zabezpečiť kontinuitu činnosti, minimalizovať narušenie činnosti agentúry a zaistiť bezpečné pracovné prostredie;

57. víta, že agentúra vypracovala usmernenia týkajúce sa zdravia a bezpečnosti pri návratových operáciách počas pandémie alebo šírenia ochorenia, pričom cieľom týchto usmernení je zaistiť bezpečné pokračovanie návratových operácií v takýchto situáciách;

Ďalšie pripomienky

58. víta záväzok agentúry definovať a zaviesť do praxe dodržiavanie základných práv pri jej činnostiach prostredníctvom prijatia stratégie v oblasti základných práv a akčného plánu pre základné práva v roku 2021; víta záväzok agentúry monitorovať vykonávanie akčného plánu pre základné práva; vyzýva agentúru, aby poskytovala orgánu udeľujúcemu absolutórium aktuálne informácie o pokroku pri vykonávaní akčného plánu pre základné práva; zdôrazňuje, že úspech stratégie v oblasti základných práv závisí od jej vykonávania a že zistenia uvedené v správe úradu OLAF, ktorá sa týka aj rozpočtového roka 2021, v tejto súvislosti svedčia o tom, že a) pracovník pre základné práva nemal prístup k operačným informáciám, čo je v rozpore s ustanoveniami nariadenia (EÚ) 2019/1896, a b) že predchádzajúci výkonný manažment agentúry ignoroval zamestnancov, ktorí vykonávajú svoju prácu a podávajú správy o incidentoch v oblasti základných práv,; v tejto súvislosti víta, že odvtedy je pracovník pre základné práva (FRO) zapojený do všetkých relevantných spisov, konzultuje sa s ním o nich a pravidelne sa stretáva s výkonným manažmentom a konzultačným fórom; berie na vedomie vytvorenie siete kontaktných miest pre základné práva vo všetkých subjektoch agentúry s cieľom rozvíjať odborné znalosti v oblasti základných práv vo všetkých oblastiach činnosti; uznáva dôležitú úlohu členov monitorovacej skupiny pre základné práva vrátane ich prístupu do operačných oblastí a úzkej spolupráce s operačným personálom agentúry; konštatuje však, že kancelária pracovníka pre základné práva má menej ako 20 zamestnancov, a to aj napriek tomu, že v pláne zamestnávania nových pracovníkov agentúry sa počet zamestnancov zvyšuje; vyzýva agentúru, aby zintenzívnila svoje úsilie s cieľom vybaviť kanceláriu pracovníka pre základné práva vhodnými zdrojmi na vykonávanie jeho príslušných činností; ďalej berie na vedomie rozhodnutie agentúry, ktorým sa stanovujú pravidlá pre výkonného riaditeľa a riadiacu radu, aby informovali konzultačné fórum o opatreniach prijatých v nadväznosti na jeho odporúčania a zabezpečili prijatie opatrení v súvislosti s odporúčaniami pracovníka pre základné práva; očakáva, že agentúra vykoná odporúčania pracovníka pre základné práva uvedené v jeho výročnej správe za rok 2021; vyzýva agentúru, aby zabezpečila, že odporúčania pracovníka pre základné práva a konzultačného fóra predložené riadiacej rade budú poskytnuté orgánu udeľujúcemu absolutórium;

59. opakuje, že zistenia uvedené v správe úradu OLAF sa obmedzujú na pochybenie a nedodržiavanie postupov jednotlivcami; uznáva, že agentúra vykonala cennú prácu pri posilňovaní úlohy pracovníka pre základné práva, ale že ešte nevykonala hlbšiu analýzu s cieľom zabezpečiť, aby sa nevyskytli žiadne štrukturálne problémy; v tejto súvislosti opakuje, že treba i) analyzovať vnútorné brzdy a protiváhy, pretože pochybenie jednotlivcov bolo tolerované príliš dlho, ii) monitorovať vzťah agentúry s členskými štátmi, keďže zistenia úradu OLAF poukazujú na to, že členské štáty vyvíjajú tlak na pobrežnú stráž a taja nútené navracanie, čo ohrozuje prácu agentúry nad rámec predchádzajúceho vedenia, a iii) vyhodnotiť, či agentúra naďalej uplatňuje článok 46 nariadenia (EÚ) 2019/1896, ako sa uvádza v rozhodnutí agentúry zvýšiť prítomnosť v Egejskom mori, a to napriek správam médií a zisteniam úradu OLAF, ktoré poukazujú na pretrvávajúce porušovanie základných práv v tejto oblasti;

60. konštatuje, že od októbra 2021 agentúra pravidelne podáva riadiacej rade správy o pokroku pri vykonávaní odporúčaní európskej ombudsmanky, pracovnej skupiny pre základné práva a právne a operačné aspekty operácií v Egejskom mori a pracovnej skupiny Európskeho parlamentu pre kontrolu agentúry Frontex (FSWG); vyzýva agentúru, aby predložila orgánu udeľujúcemu absolutórium aj správu o pokroku vo vykonávaní týchto odporúčaní;

61. pripomína závery SDEÚ, že rozhodnutia o návrate vydané maďarskými orgánmi sú nezlučiteľné so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES ([4]) a s Chartou základných práv Európskej únie; vyzýva agentúru, aby sa nezúčastňovala na žiadnych operáciách, ktoré nie sú zlučiteľné s právom Únie; na základe odpovede agentúry konštatuje, že agentúra vykonala overenia a dospela k záveru, že sa nikdy nepodieľala na návratoch v súvislosti s maďarskými právnymi predpismi, ktoré SDEÚ považuje za nezlučiteľné s právom Únie (vnútroštátny zákon HU LXXXIX z roku 2007 a zákon LVIII z roku 2020); zdôrazňuje, že ak chce agentúra začať odznova vrátane obnoveného záväzku k transparentnosti, mala by v takýchto prípadoch zabezpečiť väčšiu jasnosť a transparentnosť; berie na vedomie, že agentúra podľa vlastného tvrdenia od Maďarska vyžaduje, aby pri žiadosti o podporu agentúry potvrdilo osobitné vyhlásenia týkajúce sa procesných aspektov, čím sa zabezpečí, že agentúra urobí všetko pre to, aby všetky konania o návrate, ktoré v Maďarsku podporuje, boli v plnom súlade s príslušným právnym rámcom Únie o návrate a azyle; ďalej konštatuje, že agentúra zintenzívnila monitorovacie činnosti v oblasti maďarských návratov a posilnila konzultácie a spoluprácu s pracovníkom pre základné práva v súvislosti s Maďarskom; zdôrazňuje, že postupy sú len také účinné ako ich vykonávanie a že to vyvoláva osobitné obavy vzhľadom na všeobecnú situáciu v oblasti právneho štátu v Maďarsku;

62. zdôrazňuje, že priame a nepriame zapojenie agentúry do činností riadenia hraníc a hraničného dozoru musí byť spojené s predchádzaním porušovaniu základných práv a bojom proti nemu a so zabezpečením dodržiavania zásady zákazu vyhostenia alebo vrátenia v súlade s *acquis* Únie; vyzýva riadiacu radu agentúry, aby ďalej posilňovala vnútorné štruktúry dohľadu, a opätovne zdôrazňuje, že je dôležité neustále preskúmavať a kontrolovať činnosti riadiaceho tímu v záujme včasnej identifikácie a riešenia akýchkoľvek situácií zlého riadenia, ako aj zaviesť štandardné operačné postupy a zrušiť financovanie činností agentúry, pozastaviť ich alebo ukončiť, prípadne nezačať v prípadoch, keď nastane takéto riziko;

63. berie na vedomie rozhodnutia riadiacej rady agentúry z roku 2021, ktorými sa prijali vykonávacie opatrenia k pravidlám spracúvania osobných údajov; pripomína, že európsky dozorný úradník pre ochranu údajov (EDPS) vydal stanoviská k pravidlám agentúry týkajúcim sa spracúvania údajov, a preto agentúra pristúpila k prepracovaniu príslušných rozhodnutí riadiacej rady s cieľom zabezpečiť úplný súlad s pravidlami Únie o ochrane údajov; vyzýva agentúru, aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o pokroku v tejto veci; ďalej vyzýva agentúru, aby v dôsledku zrevidovaných rozhodnutí riadiacej rady o pravidlách spracúvania údajov požiadala európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov o stanovisko;

64. so znepokojením berie na vedomie správy v médiách o údajných pochybeniach pri rozširovaní programu na spracovanie osobných údajov na účely analýzy rizík; na základe odpovede agentúry konštatuje, že tento projekt sa realizoval v rokoch 2015 až 2017, čo agentúre umožnilo rozvinúť kapacity potrebné na spracúvanie osobných údajov v súlade s článkom 11c nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1168/2011 ([5]); ďalej berie na vedomie stanovisko agentúry, že spracúvala len operatívne osobné údaje osôb podozrivých z cezhraničnej trestnej činnosti a terorizmu a nezačala spracúvať osobné údaje obetí a svedkov; opakuje hlboké znepokojenie nad správami, že zodpovedná osoba opakovane varovala, že toto rozšírenie údajov by bolo v rozpore s právom Únie, ale že agentúra sa spočiatku rozhodla toto odporúčanie ignorovať; berie na vedomie rozhodnutia riadiacej rady č. 56/2021, 68/2021 a 69/2021 po prijatí stanovísk EDPS k pravidlám agentúry v oblasti ochrany údajov, na základe ktorých má pracovník agentúry pre ochranu údajov pripraviť akčný plán na vykonávanie odporúčaní EDPS; vyzýva agentúru, aby túto situáciu riešila a zabezpečila úplný súlad s pravidlami Únie o ochrane údajov, pravidelne konzultovala s EDPS a informovala orgán udeľujúci absolutórium o stave a pokroku reformy;

([4]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (Ú. v. EÚ L 348, 24.12.2008, s. 98).

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1168/2011 z 25. októbra 2011 , ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 2007/2004 o zriadení Európskej agentúry pre riadenie operačnej spolupráce na vonkajších hraniciach členských štátov Európskej únie (Ú. v. EÚ L 304, 22.11.2011, s. 1).

65. vyjadruje poľutovanie nad dlhým oneskorením, s akým bol poslancom EP, ako aj členom vyššieho manažmentu a pracovníkovi pre základné práva umožnený prístup k správe úradu OLAF; pripomína, že sa očakáva predloženie dvoch ďalších záverečných správ úradu OLAF v súvislosti s touto agentúrou; hoci uznáva, že zistenia uvedené v správe úradu OLAF môžu byť záležitosťou verejného záujmu, žiada, aby dôverná správa bola uverejnená v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 ([6]) s cieľom rešpektovať dôvernosť vyšetrovania vedeného úradom OLAF, ako aj legitímne práva dotknutých osôb vrátane ich práv na ochranu údajov; opakuje svoju výzvu na zaistenie okamžitého prístupu poslancov Európskeho parlamentu k týmto záverečným správam po ich finalizácii, ako aj všetkých výkonných zamestnancov agentúry, ktorí potrebujú prístup k týmto správam, aby sa zabezpečila transparentnosť a zodpovednosť agentúry a správne plnenie rozpočtu agentúry v budúcnosti;

66. konštatuje, že problémy zistené prostredníctvom správ v médiách, záverov pracovnej skupiny pre finančnú stabilitu, ako aj zistení správy úradu OLAF viedli k zamietnutiu udelenia absolutória v predchádzajúcom cykle; zdôrazňuje, že agentúra v súčasnosti prechádza procesom transformácie po odstúpení bývalého výkonného riaditeľa v súvislosti s vyšetrovaním úradu OLAF týkajúcim sa zlého riadenia agentúry; v tejto súvislosti ďalej víta rôzne opatrenia, ktoré prijal dočasný manažment na zlepšenie jej činností a noriem; s uspokojením konštatuje, že tieto činnosti sa zameriavali na otázky rozpočtového a finančného riadenia, ako je objasnenie delegovania a subdelegovania právomocí pre povoľujúce úrady pre platby, rozsiahlejšie dodržiavanie základných práv prostredníctvom posilnenej inštitucionálnej spolupráce medzi dočasným výkonným manažmentom a pracovníkom pre základné práva, ako aj zmeny v kultúre riadenia prostredníctvom viditeľného posunu smerom k decentralizácii, delegovaniu právomocí a zlepšenému dialógu v rozhodovacom procese; víta najmä záväzok dočasného manažmentu zmeniť kultúru riadenia, pracovať na prelomení kultúry mlčania a podporovať kolektívne zapojenie do riešenia problémov; vyzýva agentúru, aby naďalej plnila svoj záväzok plne realizovať tieto potrebné reformy aj po vymenovaní stáleho výkonného riaditeľa, a aby podala orgánu udeľujúcemu absolutórium správu o dosiahnutom pokroku;

67. pripomína agentúre, že sa zodpovedá Európskemu parlamentu a že Európsky parlament je odhodlaný zabezpečiť, aby agentúra prispievala k nepretržitému a jednotnému uplatňovaniu práva Únie vrátane *acquis* Únie v oblasti základných práv, najmä Charty základných práv Európskej únie; zdôrazňuje, že na dosiahnutie tohto cieľa treba zintenzívniť spoluprácu s riadiacou radou agentúry prostredníctvom posilnenia transparentnosti, zodpovednosti a demokratického dohľadu nad agentúrou;

68. vyzýva agentúru, aby zintenzívnila svoje úsilie a poskytovala občanom Únie a širokej verejnosti relevantné informácie o výkonnosti v jasnom a dostupnom jazyku; naliehavo vyzýva agentúru, aby zabezpečila väčšiu transparentnosť a verejnú zodpovednosť lepším využívaním médií a kanálov sociálnych sietí;

69. berie na vedomie rozhodnutie riadiacej rady prijaté na jej mimoriadnej schôdzi 20. decembra 2022 vymenovať za nového výkonného riaditeľa agentúry Hansa Leijtensa; nabáda agentúru, aby zintenzívnila prebiehajúce úsilie a prijala všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie úplného dodržiavania noriem Únie, najmä v oblasti rozpočtového a finančného riadenia, základných práv, organizačnej kultúry a transparentnosti; opakuje svoju výzvu agentúre, aby predložila podrobný plán riešenia ostávajúcich problémov spolu s jasným a podrobným harmonogramom opatrení, a aby dokončila nápravné opatrenia na riešenie všetkých nevyriešených problémov, na ktoré upozornila európska ombudsmanka, pracovná skupina pre kontrolu agentúry Frontex a konzultačné fórum; vyzýva agentúru, aby v plnej miere vykonávala potrebné reformy, a to aj po vymenovaní stáleho výkonného riaditeľa, a aby informovala orgán udeľujúci absolutórium o dosiahnutom pokroku;

70. pokiaľ ide o ďalšie poznámky prierezovej povahy, ktoré sú súčasťou rozhodnutia o absolutóriu, odvoláva sa na svoje uznesenie z 10. mája 2023 ([7]) výkonnosti, finančnom riadení a kontrole agentúr.

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

([7]) Prijaté texty, P9_TA(2023)0190.